

Muhuulane

Nr 2 (388)

Veebruar 2022 (küünlakuu)

Muhu leht

Juhan Smuul 100

18. veebruaril möödub 100 aastat Juhan Smuuli sünnist. Selle tähistamiseks on nii veebruaris kui hiljemgi aasta jooksul üle Eesti toimumas mitmeid üritusi, millest olgu siinkohal tehtud põgus ülevaade ajalisel järjekorras. Kindlasti ei ole loetelu ammendav, kuid hea on teada, et lisaks Moonsundi arhipelaagis toimuvatele üritustele mõeldakse Smuuli peale ka mujal maailmas.

9. veebruaril kl 17.30 räägivad Orissaare raamatukogus Kadri Tüür ja Lauri Õunapuu Atlandi ookeani lauludest ja nende taustast (s.o konverentsiettekanne peaproov).

16. veebruaril algusega kl 11 toimub Tallinnas Kirjanike Liidu musta laega saalis konverents „Juhan Smuul 100“ ja kirjanduslik kolmapäev „Viimane laev“, kus esitletakse Õnne Kepi koostatud valikkogu Smuuli luulest kirjastuselt Tänapäev, millesse on lisaks tuntud luuletustele koondatud ka mitmeid varem avaldamata tekste Smuuli noorpõlvveloomingust. Konverentsil esinevad Anu Kõlar, Anu Raudsepp, Inga Sapunjan, Jaak Lõhmus, Jaan Ross, Jaan Undusk, Janika Kronberg, Kadri Tüür, Kati Lindström, Lauri Õunapuu, Sirje Olesk, Sven Karja, Tiit Aleksejev ja Ülo Tuulik. Konverentsi täpne kava koos plakatiga on aadressil www.utkk.ee/sundmused/

juhan-smuul-100. Konverentsi teemat puudutatakse Vikerraadios Kaja Käneri saates ka 12. veebruaril.

18. veebruaril, Smuuli õigel sünnipäeval algusega **kl 11** toimub Kuressaare teatris kirjanduslik reede pealkirjaga „Smuuli uuestilugemine“. Sõna saavad Ülo Tuulik, Tiit Aleksejev, Rein Veidemann, Jaan Undusk, Jaak Allik, Mudlum (Made Luiga), Anna 'Zigure. Esitletakse Muhu Muuseumi ja Saaremaa Muuseumi näitust Juhan Smuulist fotodel. Lähemalt saab vaadata lingilt kuressaareteater.ee/uritused/smuuli-uuestilugemine

19. veebruaril esietendub Kuressaare Teatris Juhan Smuuli „Lea“, mille lavastab saarlane Elar Vahter: kuressaareteater.ee/repertuaar/lea

Samal päeval algusega **kl 12** on Koguvärs pidulik koosviibimine ja Smuulile pühendatud luulevõistluse lõpetamine.

4. märtsil toimub Kuressaare teatris Juhan Smuulist kõneleva monoetenduse „Tooma Juhan. Ikkagi inimene“ esietekanne Olavi Antonsi esituses. Lähemalt: www.piletimaailm.com/performances/115003

Käimasoleva raamatukogude aasta puhul on

Loe edasi lk 5.

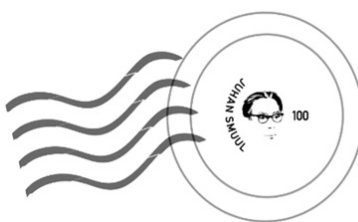

Uus teenuseosutaja

1. veebruarist alates hakkas pensionide, toetuste ja hüvitiste kojukannet teostama AS Hansab koostöös turvaettevõttega Viking Security. Väljamakseperiood jääb samaks, s.o 5.–12. kuupäevani. Osade klientide jaoks võib küll muutuda senine kojukande kuupäev, aga nende inimestega võtab teenuseosutaja eraldi ühendust ning täpsustab uue kuupäeva.

Teenuseosutaja tunneb ära Viking Security ametivormi ja töötõendi järgi.

ISSN 1736-289X

Juhan Smuuli 100. sünniaastapäeva tähistamine 19. veebruaril 2022. a. Muhu Muuseumis.

Kava

12.00 Juhani austamine monumendi juures Koguva Rannamäel.

12.30 Juhani meenutamine ja luulevõistluse kokkuvõtete tegemine Tooma talus.

14.00 kohvilaud ja vestlusring Vanatoa talus.

Olete oodatud!

Muhu Muuseum

Üritusel järgime riigis kehtivaid tervisekaitse reegleid.

24. veebruaril 2022

kell 12

Liiva Keskväljakul

EV 104. aastapäeva tähistamine

ja Muhu valla

2021. aasta preemiade

üleandmine

Olete oodatud!

Tiina Seo ja Karl-Anders Kandroo perre sündis 24. detsembril poeg **Hugo Alfred** Kandroo.

Sirle ja Mart Kesküla perre sündis 1. jaanuaril tütar **Kertu** Kesküla.

Volikogu 19. jaanuari istungi päevakorrast:

- riigimetsa terviktutvustus Muhu valla territooriumil,
- nõusoleku administreerimise eratee avaliku kasutamise määramiseks (Rootsivere külavahetee),
- Muhu Vallavolikogu 16. septembri 2021. a otsuse nr 194 „Saare maakonna arengustrateegia 2019–30 ja Saare maakonna tervise- ja heaoluprofiili ülevaatamise ning muutmise algatamine“ punkti 2 muutmine,
- Muhu Vallavolikogu 19. novembri 2020. a otsuse nr 153 „Saare maakonna turismi arengustrateegia koostamise algatamisega nõustumine“ punkti 2 muutmine,
- Saare maakonna arengustrateegia 2019–30 tegevuskava kinnitamine aastateks 2022–25,
- detailplaneeringute algatamine ja lähteskohtade kinnitamine (Kuivastu k Helme kü, Kuivastu k Kaura kü, Mäla k Vabapõllu ja Põllusaare kü-d - vt lk 5),
- kinnistu koormamine isikliku kasutusõigusega (Elektrilevi OÜ: Rässa külatee ja Rinsi-Paenase tee),
- maa omandamine,
- pädevuse delegeerimine,
- nõusoleku andmine isikliku kasutusõiguse lõpetamiseks ja kande kustutamiseks kinnistusraamatust (Simiste k Kevade tee),
- revisjonikomisjoni 2022. a tööplaani kinnitamine,
- audiitori määramine.

Talvine teehoole 2021/22

vt www.muhu.ee/teehoole

Vallavalitsuse istungitelt

28. detsember

Otsustati toetada laste huvitegevust (Sepps OÜ sportitreeningud - 2 last, MTÜ Konnonkonn maadlustreeningud - 1 laps).

11. jaanuar

Korraldatud jäätmeveost otsustati ajutiselt vabastada 4 kinnistut.

Hajaasustuse programmi laekuvate taotluste menetlemiseks ja hindamiseks kinnitati komisjon koosseisus Ave Toomsalu (komisjoni esimees), Anneli Tõru, Matti Kaljuste, Veljo Tammik ja Toomas Oll.

Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

Määrati koduteenus.

Anti volitused eestkostetava esindamiseks.

Väljastati ehitisluba Igaküla Kästiku-Põllu mü suvila püstitamiseks. Kooskõlastati puurkaevu asukoht Lepiku k Paali mü.

Otsustati jagada:

- Rootsivere k Ansu-Jaani: Ansu-Jaani ja Ansumetsa (mtm-d),
- Päelda k Uue-Kaasiku mü-d (2): Ingli (2) ja Villemi (2) (mtm-d),

- Rootsivere k Välja: Välja, Välja ja Lauritsa (mtm-d).

Otsustati muuta Nõmmküla Sõo ja Lepanurga kü-te piire (mtm-d).

Otsustati määrata Vahtraste k Uue-Kaasiku uueks aadressiks Villemi.

Otsustati läbi viia elektrooniline väikehange „Muhu Muuseumi parkla avaliku taristu korraldamine“. Kinnitati alusdokumendid, moodustati vastav komisjon.

Kinnitati Muhu valla 2022. a huvihariduse ja huvitegevuse kava.

Vaadati läbi volikogu eelnõud.

20. jaanuar

Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

Määrati koduteenus.

Otsustati vastu võtta ja suunata avalikule väljapanekule:

- Kantsi k Luha ja Metsaveere kü-te detailplaneering,
- Kantsi k Riida kü DP.

25. jaanuar

Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

Otsustati muuta maatüskuste nime:

- Rannaküla Lõo lähiaadressiks Vana-Kondimäe,

- Paenase k Jaagu-Tõnise lähiaadressiks Tõnise,

- Simiste k Niidi lähiaadressiks Põllungli.

Määrati hoonete unikaaladressid: Rässa k Kadri ja Kadri/1.

Otsustati jagada Suuremõisa k Silma: Silma (el.m) ja Maku (mtm).

Otsustati muuta mü-te sihtotstarvet:

- Kantsi k Haaviku - 100 % tootmismaa,

- Külasepa k Tooma - 5 % tootmismaa ja 95 % mtm.

Väljastati kasutuslood Oina k Kästiku saunale ja abihoonetele.

Kooskõlastati puurkaevu asukoht: - Liiva k Mulgu mü,

- Soonda k Lao mü.

Väljastati projekteerimistingimused Liiva k Raunmäe mü elamu ehitusprojekti koostamiseks.

Väljastati ehitisluba Lõetsa k Tükutalli loomakasvatushoone püstitamiseks; samas otsustati jätta algatamata keskkonnamõju hindamine.

Detailplaneeringute teated

Muhu Vallavalitsus võttis 20.1.2022. a korraldusega nr 17 vastu Kantsi küla Luha ja Metsaveere katastriüksuste detailplaneeringu.

Planeering hõlmab Muhu vallas Kantsi külas asuvaid Luha (47801:001:0763, elamumaa, 15449 m²) ja Metsaveere (47801:001:0762, elamumaa, 15630 m²) katastriüksuseid. Planeeringuala suurus on ca 3,11 ha.

Planeeringu eesmärgiks on maa-alale päikesepargi ja selle toimimiseks vajalike ehitiste rajamine ning maa sihtotstarbe muutmine tootmismaaaks. Suurim lubatud ehitisealune pind on 25210 m² ning ehitiste suurim lubatud kõrgus maapinnast on 4 m.

Planeeringualal kehtib Muhu Vallavolikogu 4.1.2017. a otsusega nr 1 kehtestatud Kantsi küla Uie-Peedu ja Luha katastriüksuste detailplaneering. Kantsi Luha ja Metsaveere katastriüksuste detailplaneeringu kehtestamisel muutub sama planeeringuala kohta varem kehtestatud detailplaneering kehtetuks. Planeerimislahendusega tagatakse kehtiva Luha ja Uie-Peedu detailplaneeringuga kavandatud juurdepääsud naaberkiinistutele.

Detailplaneeringu elluviimisega ei kaasne piirkonnale olulisi mõjusid. Detailplaneering ei sisalda üldplaneeringu põhilahenduse muut-

mise ettepanekut.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 7.2.–20.2.2022 ja detailplaneeringu avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub 28.2.2022 kell 15.00 Muhu vallamajas, aadressiga Muhu vald Liiva küla Vallamaja. Juhul, kui avalikul arutelul soovitakse osaleda elektrooniliselt, palume sellest vähemalt 5 päeva ette teatada aadressil maa@muhu.ee

Muhu Vallavalitsus võttis 20.1.2022. a korraldusega nr 18 vastu Kantsi küla Riida detailplaneeringu.

Planeering hõlmab Kantsi külas asuvaid Riida (47801:007:0896, elamumaa, 9399 m²), Kiive (47801:007:0897, elamumaa, 9518 m²), Paepealse (47801:007:0899, elamumaa, 9547 m²) ja Liini (47801:007:0898, elamumaa, 10029 m²) katastriüksusi. Planeeringuala suurus on ca 3,85 ha.

Detailplaneeringu koostamise peamiseks põhjuseks on vajadus muuta alal kehtivat detailplaneeringut (Muhu Vallavolikogu 25.8.2006. a otsusega nr 70 kehtestatud Riida kinnistu detailplaneering). Saarte elektrivarustuse kindluse tagamiseks kavandatakse uut 110 kV õhuliini, mille rajamisel ei saa hetkel kehtivat planeeringut täies mahus ellu viia, mistõttu on

vajalik kehtiva detailplaneeringu muutmine.

Käesoleva detailplaneeringuga kavandatakse maa-ala ümberkruntimist. Olemasoleva nelja elamumaa krundi asemel moodustatakse kolm elamumaa krunti ning määratakse ehitusõigus elamute, kõrvalhoonete, teede ja tehnovõrkude rajamiseks.

Detailplaneeringu elluviimisega ei kaasne piirkonnale olulisi mõjusid. Detailplaneering ei sisalda üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 7.2.–20.02.2022.

Detailplaneeringute materjalidega on avaliku väljapaneku kestel võimalik tutvuda valla kodulehel www.muhu.ee/Detailplaneeringud ning Muhu vallamajas aadressiga Muhu vald Liiva küla Vallamaja. Ettepanekud ja vastuväited planeeringulahenduse osas palume esitada kirjalikult avaliku väljapaneku jooksul.

Planeeringu vastuvõtmise korraldusega saab tutvuda aadressil www.muhu.ee/Dokumendiregister ning Muhu Vallavalitsuses.

Täiendav teave tel 453 0680, maa@muhu.ee

Muhu Brands e-poega laia maailma

Eelmisel aastal avas oma ukseid Muhu Brands e-kaubamaja – koht, kus leiad ehtsad, unikaalsed, käsitööna valminud tooted tublidelt ning aktiivsetelt Muhu ettevõtjalt ja käsitööliselt.

Muhu Brands e-kaubamaja sai ellu kutsutud just eelkõige soovist toetada tublisid muhulasi. Asutamine kõiki Muhu tootjaid ja käsitöölisi ühendava müügikanali, mis võimaldaks neil jõuda uute ja rohkemate klientideni aastaringsest. Ühtlasi soovime jagada Muhu unikaalsust ka teistega – tore on ju

mõelda, et üks Muhus valminud toode võib teisel pool maakera või siinsamas koduses Eestis teha kellegi südame soojaks ja panna silmad särama!

Meiega liitunud tootjad ja käsitöölised on öelnud: „Loomeloomel on hea, kui saad rahulikult tegelda loomeprotsessiga ja keegi teine tegeleb müügi ning muu tänapäeval vajalikuga. Just seda pakub Muhu Brands pood!“ Ühtsuse ja koostegemise rõõm viib meid kaugemale!

Sügisel avame ka hubase Show-

roomi värskelt valmivas Muhu Majas. Põnevad ajad on ees ootamas ja soovime seda teiega jagada!

Kui ka Sina soovid, et Sinu südamega tehtud tooted rändaksid laia maailma rõõmu pakkuma, siis ole hea ja võta meiega ühendust shop@muhubrands.com või haara meie veebipoe koordinaatoril Eva-Marial käe alt kinni ja räägi talle oma lennukatest ideedest. Ootame Sind!

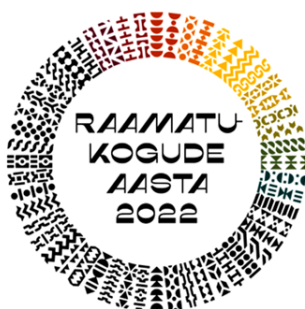
Eva-Maria Kaasik
www.muhubrands.com

2021. aasta Liiva raamatukogus

Kui 2020. aasta tõi Liiva raamatukogu laenutuste ja külastuste statistikasse kaasa languse, siis on suur rõõm, et eelmise aasta numbrilised näitajad olid vaatamata lühiajaliste külastuspiirangutele jälle tõusuteel.

2021. aastal oli Liiva raamatukogul 331 lugejat, neist lapsi 89. Uusi lugejaid lisandus juurde 55. Laenutusi registreeriti kokku 8427, külastusi 4032. Näituseid ja väljapanekuid oli kokku 22 (neist 12 täiskasvanutele ja 10 lastele), üritusi 17 (sh 9 täiskasvanutele ja 8 lastele). Lastele korraldatud üritustel osales kokku 145 last. Lasteürituste raames kohtusime lastekirjanik Johanna-Iisabel Järvellillega, tähistasime koos vanavanemate päeva ning tutvusime raamatukoguhoidja ametiga. Enim positiivset tagasisidet raa-

matukogu külastajatelt sai lasteaia „Oravate“ rühma joonistuste näitus „Leo ja ninakoll“, kus lapsed joonistasid peale kirjanikuga kohtumist ning raamatu lugemist ise ninakolle. Augustis õnnestus ka kirjandusürituse korraldamine täiskasvanutele. Kohtusime Mudlumiga. Kirjanikuga vestles Kadri Tüür. Kevadel rekonstrueeriti Liiva raamatukogu esine kõnnitee, mis on

külastajate poolt samuti palju kiidusõnu saanud.

Kokku saabus 2021. aastal Liiva raamatukogu fondi juurde 576 raamatut, neist annetustena 74.

2021. a raamatute laenutuste TOP 5: Jeff Kinney „Ühe äpard päevik“; Nicola May „Väike nurgapood“; Mudlum „Mitte ainult minu tädi Ellen“; Leelo Kassikäpp „Kui vanad naised armuvad“; Populaarsemad autorid olid Erik Tohvri, Jørn Lier Horst, Ilmar Tomusk, M. C. Beaton, Betty Rowlands.

Tänuõnad meeldiva koostöö eest lasteaia- ja kooliperele ning Anule Hellamaa raamatukogust. Samuti soovin tänada raamatukogule vajalike raamatute annetajaid.

Head raamatukogude aastat!
Marie Saarkoppel

2021. aasta Hellamaa raamatukogus

Jälle on aeg teha kokkuvõtte möödunud aastast. Kuigi piirangute tõttu jäi üritusi ja muid kokkusaamisi veidi vähemaks, siis lugejate, külastuste ja laenutuste arvud hoopis kasvasid. Kui 2020. aastal oli lugejaid 208, siis 2021. aastal juba 254, neist lapsi 44. Uusi lugejaid registreeriti 59. Koju laenu- tati 5568 teavikut.

2021. aastal lisandus Hellamaa Raamatukokku 344 uut raamatut ja 18 nimetust perioodikat. Enda fondis puuduvate raamatute hankimiseks kasutati sageli raamatukogudevahelise laenutamise võimalust.

Enim laenutatud raamatud olid: Delia Owens „Kus laulavad langustid“, Lucinda Riley „Liblikatuba“, Urve Tinnuri „Rabasaar“, Caroline Bernard „Frida Kahlo ja elu värvid“, Ann O’Loughlin „Ludlow’ daamide ühing“ ja Lucinda

Riley „Päikesed“. Autorite edetabelit juhtisid Erik Tohvri, Lucinda Riley, Marje Ernits, Heli Künnapas ja Santa Montefiore. TOP 10-sse jõudsid ka muhulased Katrin Pauts ja Raissa Kõvamees.

Lõppenud aastal sai raamatukogus vaadata mitmeid välja- panekuid ja näitusi, neist suuremad „Muhulase pea asi“, „Perioodikast periooditi“ ja „Tulisema tarblene kahessakand“. Toimusid raamatukogupäevade üritused ning turvalisuse- ja kindlustustee- malised loengud. Mitmele ekskursioonile tutvustati raamatukogu, külakeskust ja Muhu saart. Muhu Põhikooli õpilased käisid raamatukogus kodulootundides, õppides tundma perioodika aja- lugu, Muhu põllesid ja määna- motiivi kasutusvõimalusi. Suvel toimus Birgit Raidi juhendamisel

voltimise õpituba lastele. Aktiivse lugeja initsiatiivil loodi raamatu- kokku võimalus lõngade vaheta- miseks. Aastale pani ilusa punkti Märt Treier, kes esitles oma uut raamatut „Eluolulised lood“.

Ka 2021. aastal oli piisavalt avaliku internetipunkti kasutajaid ja perioodika laenutajaid. Paljud kliendid vajasid arvutialast abi ja tihti tuli vastata infopäringutele. Uute ülesannetena lisandusid COVID-tõendite loomine ja printimine, mida sai tehtud 65 korral, ning rahvaloenduse e- küsimustiku täitmise juhendamine.

Hellamaa Raamatukogu tänab oma toredaid lugejaid, üritustel kaasalõõjaid ja näitustele ekspoa- naatide tootjaid. Aitäh, abijõud Tiina ja Anneli.

Tegusat raamatukogude aastat soovides

Anu Kaljuste

2022. aasta hajaasustuse programm

2022. aasta hajaasustuse prog- ramm on avatud alates 1. veebru- arist 2022. Taotlusi saab esitada Muhu Vallavalitsusele kuni **1. ap- rill 2022** (k.a).

Programmi eesmärgiks on haja- asustusega maapiirkonnas elavate perede elutingimuste parenda- mine. Taotlejaks saab olla füüsi- line isik, kelle rahvastikuregistri järgne ja alaline elukoht on käes- oleva aasta 1. jaanuari seisuga Muhu vallas asuv majapidamine, millele toetust taotletakse.

Toetatavaid valdkondi on neli:

- * veesüsteemid
- * kanalisatsioonisüsteemid
- * juurdepääsuteed

* autonoomsed elektrisüsteemid. Mitmele valdkonnale toetust taotledes tuleb esitada taotlus iga valdkonna kohta eraldi. Maksimaalne toetus ühele majapida- misele on 6500 eurot.

Programmdokumendiga saab tut- vuda ja vormikohased taotlused on leitavad Muhu valla kodulehel (www.muhu.ee -- valdkonnad -- keskkond -- haja-asustuse programm). Muhu vallas on prog- rammi kontaktisik Piret Lang, tel 453 0681, e-post: keskkond@muhu.ee

Tallinna konverentsi kava

Juhan Smuul 100 Tallinnas, Kirjanike Liidu musta laega saalis 16. veebruaril

11.00 Tiit Aleksejevi avakõne: esimees esimehest.

I S. Olesk, Juhan Smuul kui ENSV Kirjanike Liidu esimees. Mäles- tusi ja kommentaare; J. Undusk, Sõnake Smuulist; J. Kronberg, Pagulaste vaade Smuulile; J. Lõh- mus, Smuul ja kino: „Keskpärane praam“.

II K. Lindström, Smuul Antark- tikas. „Jäise raamatu“ rahvus- vahelisest poliitilisest kontekstist (veebietekanne Stockholmist); I. Sapunjan, Idee ja inimene Smuuli varasemas loomingus; J. Ross, Ju- han Smuuli luule kajastustest muusikas; A. Kõlar, Juhan Smuuli „Laul Stalinist“ eesti heliloojate lauludes.

III A. Raudsepp, Juhan Smuuli poeem „Järvesuu poiste brigad“ ajaloolises kontekstis; S. Karja, Pingviinid pärast polaarrebaste päralejõudmist. Juhan Smuuli „Pingviinide elu“ mõnest tõlgen- duskatsest; K. Tüür, L. Õnapuu – Millised viisid keerlesid Smuuli peas? Smuuli näidendist „Atlanti ookean“ ja seal viidatud laulu- varast. **Kl 18** järgneb kirjanduslik kolmapäev ja Smuuli luulekogu tutvustus. NB! kohvipause spon- seerivad oma toodetega Muhu Liha ja Muhu Pagarid.

Sõeluuringud

Koostöös Eesti Vähiliiduga teostab SA Viljandi Haigla **rinnavähi** sõeluuringut Muhu saarel Liiva Coop kaupluse juures **8.–9. veebruaril 2022.**

Registreerimine E-R 8–16 telefonil 600 3155.

2022. aastal kutsutakse rinnavähi sõeluuringule kõiki naisi sünniaastatega 1954, 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968, 1970 ja 1972. Oodatud on nii ravikindlustatud kui ka ravikindlustamata naised!

Rinnauuringule saavad naised minna ka väljaspool sõeluuringut ja selleks ei pea kuuluma sõeluuringu sihtühik. Selleks tuleb kõigepealt pöörduda oma perevõi naistearsti poole, kes suunab vajadusel rinnauuringule.

Loe lisaks www.haigekassa.ee/soeluuring

Algas ka **emakakaelavähi** ennetamise kampaania, millega Eesti Vähiliit ja Eesti Haigekassa juhiavad naiste ja avalikkuse tähelepanu emakakaelavähi ennetamise ning varase avastamise tähtsusele.

Uuringutele on oodatud kõik, ka ravikindlustamata naised, kes kuuluvad 2022. aasta sihtühik. Eestis on emakakaelavähi haigestumuse ja suremuse näitajad mitmete Euroopa riikidega võrreldes väga kõrged ning emakakaelavähi esinemissagedus kasvab. Emakakaelavähi esinemine on sagenenud nooremate naiste hulgas. Õigeaegselt avastatuna on see haigus kergesti diagnoositav ja ravitav.

2022. aastal kutsutakse emakakaelavähi sõeluuringule ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised sünniaastaga 1957, 1962, 1967, 1972, 1977, 1982, 1987, 1992.

Uuringule kutsutakse 30–65-aastased naised iga viie aasta järel. Uuringul osalemiseks ei pea kutset ootama jääma. Sihtühik kuuluvad naised võivad uuringule registreeruda juba täna. Kutse on leitav ka patsiendiportaalist digilugu.ee (Terviseandmed--Saatekirjad).

Sõeluuringus osalemiseks palume helistada sobivasse teenust osutavasse terviseasutusse. Kontaktid leiute kutselt või Eesti Haigekassa kodulehelt www.haigekassa.ee/soeluuringu-kontaktid. Sõeluuringute kohta saate teavet küsida oma perearstilt või haigekassa infotelefonil 669 6630. Loe ka Eesti Vähiliidu kodulehelt www.cancer.ee/enetamine, www.soeluuring.ee

Elus ei ole suuremat vastutust ega privileegi kui laste kasvatamine (E. Koop)

Kooselu alustatakse reeglina soovi ja usuga, et suhe on igavene. Luuakse püsiv armastussuhe ja lahku ei minda kunagi. Luuakse ühine kodu ja sünnivad ühised lapsed.

Paraku ei kesta kõik kooselud aga igavesti. Kui paarisuhe on läbi ja leitakse, et ühiselt koos ei suudeta elada, minnakse lahku.

Uues olukorras on vaja koos korralda kooselust sündinud lapse/laste elu selliselt, et mõlemad vanemad saaksid panustada nende ellu last kahjustamata, tagades lapse heaolu. Lapsevanema roll jätkub ka peale paarisuhte lõppemist. Laps vajab oma ellu mõlemat toetavat vanemat.

Sageli tekib aga vanemate vahel konflikt ja oma pingeid elatakse välja läbi ühise lapse. Oma õiguste tagamiseks pööratakse kohtusse, protsess võib kesta aastaid ja on kurnav kõikidele osapooltele. Lapsevanemad unustavad ära, mis on nende ühisele lapsele parim, kohtust otsitakse oma õigust. Lapsest saab vahend.

Selleks, et lapse elu saaks korraldatud lapse huvidest lähtuvalt, on võimalus saada abi väljaõppinud professionaalselt ja erapooletult perelepitajalt.

Perelepituse eesmärk ei ole osapooli lepitada. Perelepituse eesmärgiks on aidata lastel ja ka vanematel – lahku minevatel või juba lahus elavatel – tulla edukamalt toime lahutusega kaasnevate muutustega. Perelepitaja aitab leida võimalusi, kuidas jõuda ühistele otsustele, mis puudutavad lapse elukorraldust. Protsessi käigus on osapooltel võimalik mõista üksteise vajadusi ja seisukohti ning leida mõlemale poolele sobivad lahendused.

Riigi parem käsi ei tea, mida vasak teeb, arutles Suure väina silla teemal Jaan Tamm 11. jaanuari Saarte Hääles. Kümneks aastaks eest maanteeameti poolt tehtud uurimus käsitles ka parvlaevaühenduse säilitamise varianti, kuid sellest ei räägita enam praegu rahandusministeeriumi tellitud projektis. “Näib, et täies mahus pole tutvutud isegi eelmise töö koostamise käiku kajastava dokumentatsiooniga,” kirjutas Tamm. Kuidas on võimalik alustada märtsis eriplaneeringu koostamisega, kui puuduvad isegi allveeuuringute maksumuse arvutused, küsis autor, soovitudes raha totaalse kulutamise asemel seda kusagil mujal paremini ära kasutada.

Kairit Lindmäe.

dused kohtuväliselt. Leitud lahendused on võimalik lepitaja abil sõnastada ühiste vabatahtlike kokkulepetena. Kokkuleppeid sõlmides aitab lepitaja hoida osapoolte fookust laste vajadustel.

Perelepitusteenus on kiirem, vaimset tervist säästvam ning lapse heaolu paremini arvestav meetod, mille raames sõlmitud vanemate vahelised kokkulepped on efektiivsemad kui kohtumenetluses.

2021. aasta sügisest alustas Sotsiaalkindlustusamet riikliku perelepitussüsteemi loomist, mille eesmärk on luua üle-eestiline kvaliteetne, kättesaadav ja tasuta perelepitusteenus, et vähendada kohtusse pöördumiste arvu.

Teenuse saamiseks võta ühendust:

Kairit Lindmäe (superviseeritud perelepitaja): eneseteadvus@gmail.com; tel 5451 2202

Sotsiaalkindlustusamet: perelepitus@sotsiaalkindlustusamet.ee; tel 5886 2296

Rohkem teavet perelepitusest leiab Sotsiaalkindlustusameti

kodulehelt või FBst „Riiklik perelepitus“.

Olen hariduselt ja ametilt sotsiaaltöötaja, oman töökogemust väga mitmete sihtühikudega erinevatel tasanditel. Töötanud koolis erivajadustega lastega, töötukassas erinevates rollides, omavalitsuses sotsiaalvaldkonda juhtinud ja koor-dineerinud, nõustanud vägivalda ohvreid naiste tugikeskuses, jms.

Hetkel töotan vaimse tervise, kriisi- ja kogemusnõustajana, vabatahtliku tugiisikuna kõrge riskiga vägivalda ohvritele, olen koolitaja ja mentor.

Olen õppinud erinevaid nõustamistehnikaid, oskusi psühholoogia ja vaimse tervise teemal, lõpetanud muuhulgas kogemusnõustaja baaskoolituse ja täiendõppe, NLP* praktiku väljaõppe koolituse, PREP** paarisuhte koolituse ja PREP-üksikisikute programmi – Minu suhe on minu kätes! – koolitaja. Lisaks seisan Saaremaa vallavalikogus sotsiaalvaldkonna heaolu ja arengute eest ning annan Eesti Sotsiaaltöötajate Assotsiatsiooni juhatusse kuuludes panuse ka sotsiaaltöö arengutesse üle Eesti.

Mulle on hingelähedane töö inimestega, nende nõustamine ja toetamine.

Minu eelnev töö- ja elukogemus ning läbitud koolitused toetavad minu töötamist perelepitajana.

kairitlindmae.blogspot.com
www.facebook.com/Eneseteadvus

* NLP - neuro, lingvistika ja programmeerimine (vt lähemalt nlpkoolitus.ee/mis-on-nlp)

** PREP - Paarisuhte rahulolu edendamise programm (vt prep.ee/korduma-kippuvad-kusimused)

Taaskord kesktalvised jääügad meie põhjarannikul.

Kalmer Saar

Olulised oskused maast madalast

Täna võtan sõna emana ja oma õpitud hariduse esindajana. Mõlemad rollid said minu elu pärisosaks üsna üheaegselt. Olin peaaegu neli aastat Õpetajate Seminaris käinud, kui üks armas hing me ellu tahtis tulla. Haridustee küll korra katkes, aga hiljem sai seegi rada heade tulemustega läbitud. Lapsevanemaks saamine ei käinud aga sugugi niisama lihtsalt – ütleks lausa, et selle eriala omandamiseks tuleb läbida kursus „Elukestev õpe”. Seega õpin veel tänagi.

Väikeste laste kasvamist vaadates öeldakse tihti, et *päevad on pikad, aga aastad on lühikesed*. Tood oma äsja kõndima ja rääkima hakanud pisikeste sõimerühma ning järgmisena pühid lasteaiaga lõpupeol heldimusest silmanurgast pisara – oledki valmis koolilaps!? Mängudema aasemele tuleb põnev õppimistekond. Küllap mahub sinnagi seiklusi ja huvitavaid koostegemisi, aga ennekõike on ju kooliskäimise eesmärk anda tulevasele noorele inimesele ellu kaasa hästi omandatud haridus.

Lugemine, kirjatehnika ja rehendus on olulised küll, aga minu elu ja töökogemus näitab, et õpetaja kuulamine ja õpetaja jutust arusaamine on koolielus palju vajalikumad. Sest müüri ladumine haprale pinnale ei õnnestu ka kõige parema tahtmise juures. Tähtis on tugev vundament ning selles on suur osa kõigil peredel ja ka meie iga-

päevatööl lasteaias. Ega seda muidu *alushariduseks* kutsuta.

Seepärast on heameel tõeada, et Muhu Lasteaia õpetajaskond koos direktoriga on üksmeelselt võtnud endale sihiks A ja B kõrvale õpetada ka kuulamisoskust, koostööoskusi, järjepidevust ja järjekorras ootamise oskust, keskendumist ja oma töö lõpetamise oskust, oma käitumise analüüsimise ja lohutamise oskust, oma töö planeerimise ja töökoha korrastamise oskust. Usun, et neid tarkusi on veel ja veel, mida lapsed iga päev mänguliste tegevuste kaudu endale „eluks vajalike oskuste seljakotti” pakivad.

Lasteaed **toetab** lapse üldoskuste kujunemist ja tema arengut eelkoolieas. Põhitöö jääb siiski lapse vanematele. Saan rääkida vaid oma rühma nimel, kuid tundub, et lapsevanemad on enamasti sellest aru saanud. Nii on võimalik kõrvalt jälgida, kuidas vanem võtab aega,

kehtestab end sõbralikult ja esitab lapsele oma soove rahulikult. Laste mängudest ja vestlustest avaneb ülevaade, kuidas ja millest lapsevanemad oma lastega *räägivad*. Kummaline, et see tegevus üldse tuleb ausse tõsta. Kuid mõnel juhul kaovad täiskasvanud oma töömurede ja nutimaailma vahele liiga kauaks ära ja laps on see, kes peab ootama.

Jaanuarikuu pühendasime lasteaias loomariigile ning läbi nädalate said selgeks nii meie metsade elanikud kui ka kaugemate maade asukad. Ühel hommikul oli aga eriti põnev, sest kuidas sa kinos käitumise oskust ikka harjutad, kui mitte kinos käies. Nii oligi saali ukse taga piletimüüja, kelle käest sai omatehtud raha eest ja viisaka suhtlemise abil pileti lunastada. Edasi tuli oodata järjekorras, et piletikontroll saaks oma töö teha.

Ning siis tuli „kinosaalis” leida piletil märgitud õige rida ja õige koht. Kuidas vaikselt istuda ja filmi vaadata, teadsid lapsed isegi. Ning selle teadmise raken-damise eest said kõik „kino-külastajad” vaheajal popkorni tuutu. „Pingviinipoeg Lolo” jätkus mõnusesa meeleolus ja saalist lahkudes ei pidanud „koristaja” üldse mitte ridade vahelt popkorni kokku püh-kima. Tundub, et harjutamine teebki meistris!

Maris Mägi

Muhu Lasteaia õpetaja

Juhan Smuul
100

Algus lk 1.

Smuuli juubelile pühendatud näitus mitmetes Eesti raamatukogudes. Võrumaa Keskraamatukogu, mis 1971–89 kandis Juhan Smuuli nime, on koostanud veebinäituse, mille taustaks kõlavad Juhan Smuuli mälestused Antarktikas käigust: www.youtube.com/watch?v=DTJpxZhDDEY.

Jõhvi Keskraamatukogus on praegu üleval näitus Juhan Smuuli luulest, laulutekstidest, teostest ja nende põhjal valminud filmidest nii eesti kui vene keeles (vt ka lisatud fotot lk 1).

Eelmisel suvel sooja vastuvõtu leidnud näidendit „Kena keik” Smuuli „Muhulaste imelike juhtumiste” põhjal mängitakse taas Maasilinnal **10.–12. augustil 2022** algusega kl 19.

Põnevusega tuleb oodata veel filmi „Siin me oleme” uuesilinastust, aga - millal? Kes teab?

Kindlasti ilmub aasta jooksul veel Smuuli ja tema loomingu teemal nii mõnigi uurimuslik artikkel. Kogu veebruari jooksul ilmuvad Saarte Hääles Ülo Tuuliku esseed Smuuli ainetel. Kellel kogu selle jutu peale tekkis soov ise ka Smuuli uuesti lugeda, siis Smuuli teoseid saab soetada Muhu raamatupoest pastoraadis - ja muidugi raamatukogudest, mis on käimasoleva kultuuriaasta peakangelased.

Kadri Tüür

Detailplaneeringute teated

Muhu Vallavolikogu algatas oma 19.1.2022. a istungil järgmised detailplaneeringud:

Otsusega nr 17 Kuivastu küla Helme katastriüksuse (katastritunnus 47801:001:0544, sihtotstarve maatulundusmaa, pindala 16,97 ha) detailplaneering.

Detailplaneeringu eesmärgiks on Helme katastriüksusele päikesepargi ja selle toimimiseks vajalike ehitiste rajamine ning maa sihtotstarbe muutmine osaliselt tootmismaksaks. Planeeringuga määratakse päikeseelektrijaama ehitusõigus ja arhitektuursed tingimused, liikluskorralduse põhimõtted, tehnovõrkude, trasside ja tehnorajatiste asukohad, rajatiste ja haljastuse põhimõtted ning seatakse keskkonnatingimused planeeringuga kavandatu elluviimiseks.

Esitatud avalduse kohaselt soovitakse ligikaudu 11 ha suurusele alale rajada ca 5 MW võimsusega päikeseelektrijaam.

Otsusega nr 18 Kuivastu küla Kaura katastriüksuse (katastritunnus 47801:008:0636, sihtotstarve maatulundusmaa, pindala 18,11 ha) detailplaneering.

Detailplaneeringu eesmärgiks on maaüksuse jagamine kaheks katastriüksuseks, jagamisel tekkinud katastriüksuse sihtotstarbe määramine tootmismaksaks ning sellele päikeseelektrijaama ja selle toimimiseks vajalike ehitiste rajamine. Planeeringuga määratakse päikeseelektrijaama ehitusõigus ja arhitektuursed tingimused, liikluskorralduse põhimõtted, tehnovõrkude, trasside ja tehnorajatiste asukohad, rajatiste ja haljastuse põhimõtted ning seatakse keskkonnatingimused planeeringuga kavandatu elluviimiseks.

Esitatud avalduse kohaselt soovitakse ligikaudu 7,5 ha suurusele alale rajada kuni 4 MW võimsusega päikeseelektrijaam.

Otsusega nr 19 Mäla küla Vabapõllu (katastritunnus 47801:001:0974, sihtotstarve maatulundusmaa, pindala 2,25 ha) ja Põllusaare (katastritunnus 47801:001:0973, sihtotstarve maatulundusmaa, pindala 3,08 ha) katastriüksuste detailplaneering.

Detailplaneeringu eesmärgiks on päikesepargi ja selle toimimiseks vajalike ehitiste rajamine ning maa sihtotstarbe muutmine tootmismaksaks. Planeeringuga määratakse päikeseelektrijaama ehitusõigus ja arhitektuursed tingimused, liikluskorralduse põhimõtted, tehnovõrkude, trasside ja tehnorajatiste asukohad, rajatiste ja haljastuse põhimõtted ning seatakse keskkonnatingimused planeeringuga kavandatu elluviimiseks.

Esitatud avalduse kohaselt soovitakse ligikaudu 3,5 ha suurusele alale rajada ca 1 MW võimsusega päikeseelektrijaam.

Detailplaneeringu algatamise otsusega saab tutvuda lahtiolekuaegadel Muhu vallamajas ja aadressil www.muhu.ee/Dokumendiregister

Kui soovite osaleda planeeringu koostamises või saada teavitusi või lisainfot, siis palume teavitada sellest Muhu Vallavalitsust ning märkige ka ära viis, kuidas soovite edaspidi infot saada ning planeeringu väljatöötamises osaleda.

Täiendav teave tel 453 0680, maa@muu.ee

Muhu Vallavalitsus teavitab detailplaneeringutest valla kodulehel, maakondlikus lehes ja üldjuhul ka ajalehes Muhulane (kui ilmumissagedus võimaldab). Lisaks on võimalus tellida endale teavitused meilile. Selleks palume saata meililistiga liitumise soov aadressile maa@muu.ee

Muhulased kodus ja vöörsil

(8)

Eda Maripuu, Muhu Muuseum

Isa Maksim Jürisson Pädaste Mäelt polnud veel sõjast lahti saanud. Veel tulid vanaisa, vanaema ja tädi Raissa. Onu Anton Kand sõitis merd ja jäi Ameerikasse. Esimesed päevad ja ööd oli nende koduks hobuvanker ja peavarjuks suur kuusk ühe mõisahoonet kõrval. Riigilt saadi küll laenu, et majapidamist sisse seada, kuid see tähendas aastakümneid võla tagasimaksmist. Manivald Müüripeal väidab, et nende talu 55 aasta peale võetud võla viimane tähtpäev oli 1992. aasta.

Ka Kirblas, Lihulas ja kauge- mates Ridala ja Martna valdades elas muhulasi.

Madis Müüripeali vend Ivan asus Matsallu, kus abiellus samuti Muhust pärit Katiga. Ivan suri aga noorelt ja perekond jäi maha suurtes majanduslikes raskustes. Ivani tütre oli õigus saada osa oma vana- vanemate Käärü talu müügist saadud rahast. Kuid kuna ta oli ala- ealine, siis pidi tema ema kõigepealt eestkostjaks vormistama ja kõik ametiasutuste ja kohtute protse- duurid võtsid nii kaua aega, et enne kehtestati nõukogude võim ja raha jäigi saamata. Noorim õde Lidia abiellus Aleksander Lehtlaga ja asuti Saastna asundusse elama. Vanema õe Salme Tõstamaalt Ristipõllu talust pärit abikaasa Andres Tell suri represseerituna Siberis. Salme ehitas oma teise mehe Jaaniga maja Pärnusse.

Paatsalu Allika tallu asus Ivan Vapper (s 1887) Rinsi Arusaadult

ja 1912. a sündinud tütre Lidia poja- tütar on Astrid Kannel. Juta Peegeli teate kohaselt ei saanud Ivani naine Maria Vapper Külasea Suure- väravalt ämmaga hästi läbi ja eelis- tas talu pärimise asemel Läänemaale kolida.

Kätaniidi Madis Suu (s 1863– 1936) oli Nõmmkülas elades kala- mees. Tema valmistatud suured mõrrad andsid sel ajal nii head saaki, et ta sai kalapiügist kogutud rahaga endale osta Lihula valda Metskü- lasse Laiakivi koha ja asus koos Külasea Kohilt pärit Kristina Mätasega sinna elama.

Ivan Suu Nõmmküla Sepalt ostis endale Läänemaal talu 1936. aastal. Ivani poeg Mihkel võttis endale nime Suuberg, lõpetas Kuressaare merekooli ja sõitis 1960. aastatel maailma suurimate tankerite kapte- nina. Meremehe karjaääri lõpetas ta 1990. aastal.

Arusaamatu on, kust perest oli pärit Paul Suu, kes Suttlepas 1931. aasta uusaastapeol Jüri Tälli nime- lise kihnlase maha lõi. Sealkandis olid asunikud Muhust ja Kihnust, nagu ajaleht *Kaja* teada andis.

Mai Krikk on oma raamatus „Läänlaste ja saarlaste oma polit- sei“ kirjeldanud muhulasi, kes oma tegude pärast Lihulas arreteeritud ja seeläbi ajalooannalidesse sattun- nud. Üks nendest oli naisterahvas, keda süüdistati peremehelt 65 krooni varastamises. Ta pandi 17. juulil 1928 Lihula arestikambrisse, aga sealt oli ta hommikuks kadu- nud, ainult särk oli alles. Kui ta 10

päeva hiljem tagasi tuli, siis andis ta seletusi, kuidas põgenemine õnnestus. Muhu naised olid tol ajal saledad ja varas mahtus vangla trel- lide vahelt läbi. Aken avanes välja- poole ja avada sai seda seestpoolt. Naisel oli seljas kaks särki ja teise võttis ta ära nagu ka siiliku, mille ronimise ajaks akna peale pani. Särk, mis kambrisse jäi, oli akna pealt maha kukkunud.

Muhu päritoluga meesterahvas oli purjus peaga laamendanud nii, et peksis puruks Lihula vangimaja kaks akent. Tema vaigistamisega oli tükk tegu, sest kumminuia hoobid mõjusid ainult hetkeks. Kui kord- nikul õnnestus käed raudu panna ja jalad kinni siduda, siis jäi mürgel- daja ka vaiksemaks.

Koledatest asjadest veel, mis muhulastega mandril juhtunud.

Nõmmküla Liguva Matvei Rihvk (s. 1886; eestindas hiljem perekon- nanimeks RANNALA) võttis 1921. aastal Viiraküla Nuka Madise tütre Elena (Soond) naiseks ja sündisid kolm tütart ning kolm poega. Liguval kasvas üles ka Leena vallaspoeg Feodor Soond, kes hiljem endale Pärnu-Jaagupi kandis talu soetas. Sinna poolvenna lähedusse (Pööraverre) asus ka Madise ja Leena vanim tütar Ludmilla.

Madise paar aastat noorem vend Mihail on ka Muhust välja läinud (eestindas hiljem oma nimeks RUKIS).

1930. aastatel asus Madis oma perega Läänemaale Sinalepa valda, kus Madis ja Leena koos oma teise

tütre Liidiaga lasti Saksa okupa- tiooni ajal selleaegsete metsa- vendade ja omakaitse konfliktis maha. Vanemad lapsed töötasid sõja ajal taludes sulastena.

Vassili Maltis (1904–1948) Vahtraste Keskülalt elas Kooru külas. Viimase sõja järel varjas ta ennast uute okupatsioonivõimude eest ja tundes oma olukorra lootu- setust, poos ennast 1948. a üles. Tema dokumendid leiti hiljem Nehatu Kangru-Aadu talu rookatu- sest ja tänu Tiina Levetile said need Vasseli onupoja Endel Maltise valdusse. Endli vanem vend Joann (1914–) põgenes sõja lõpus läände ja, saanud luurealase ettevalmis- tuse, tuli sealt tagasi. Paraku aga oli KGB sel ajal kõikvõimas ja välismaalt saadetud luurajad olid juba saabudes paljastatud. Nii arreteeriti ka Joann 19.11.1948. aastal, mis tähendas ka tema isa arreteerimist 10 päeva hiljem ja kogu pere küüditamist järgmise aasta märtsis. Isa suri vangilaagris 1953. aastal, aga Joann sai 1960. aastal vabaks. Võimalik, et Vasli enesetapp on onupoja sissekukku- misega seotud. Vasli naine Aliide arreteeriti üsna pea pärast Joanni arreteerimist.

Uus laine Muhust jõudis Läänemaale, eriti Virtsu, pärast Teist maailmasõda. Igaküla ja Soonda juurtega Lembit Liigi isa pidas Suuremõisas poodi, aga põgenes lõpuks võlausaladajate eest Virtsu kanti.

(Järgneb)

Muhu Põhikool korraldab konkursi alljärgnevate ametikohtade täitmiseks:

1. Klassiõpetaja, 2. Inglise keele õpetaja, 3. Kunstiõpetuse õpetaja - 0,5 ametikohta, 4. Sotsiaalpedagoog – 0,5 ametikohta.

Nõutav: vastav haridus ja kvalifikatsioon (õpetaja kutse). Tööleasumise aeg: august 2022. Vajalikud haridust tõendavad dokumendid palun saata hiljemalt **31. märts 2022** aadressile: andres@muhu.edu.ee

Info õppealajuhataja Ulvi Kipper: ulvi@muhu.edu.ee, tel 510 5650.

12. veebruaril Meeleolukas Sõbrapäeva õhtusöök Vanatoa Taluhotellis

Ootame teid 3-käigulisele õhtusöögile sommeljee valitud veinidega. Meeleolu hoiab üleval Muhu oma pillimees Mihkel Mereäär. Alustame 17.45 tervituspokaaliga ja juba 18.00 õhtusöögiga. Toidu juurde sobivaid veine tutvustab ja valib sommeljee Karel Veski, kes on pärjatud Eesti Meister sommeljee 2014 tiitliga ning endiselt tegutseb oma ala tipptegijate hulgas. Kolmekäigulise õhtusöögi hind koos tervituspokaali ja veinivalikuga 65 eur/in. Broneeri laud varakult, sest kohtade arv on piiratud!

Helista 5558 7494 või kirjuta info@vanatoa.ee

Ülekanne teha: Vanatoa Turismitalu OÜ EE932200221035493199 Selgitusse lisada oma nimi. NB! Kohad on broneeritud ülekande laekumisel. Küsi pakkumist ka majutusele (info@vanatoa.ee), vanatoa.ee/page/23 Haigena või haigustunnustega palume koju jääda. Vanatoa Taluhotell järgib Terviseameti poolt kehtestatud reegleid.

TOOROS

KAEVETEHNIKA RENT JA VEOTEENUSED
VEOAUTO | MINIEKSKAVAATOR | RATASLAADUR

info: **tooros.ee** | +372 **5567 2000**

KORSTEN PUHTAKS

tel **56935883**
Aadu Süld • Saare korsten OÜ

Muudatused Transpordiameti Kuressaare teenindusbüroo töös

Alates 14. veebruarist on Transpordiameti Kuressaare teenindusbüroo töökorralduses mõningaid muudatusi, mis on tehtud enimkasutatavate ja ajamahukamate teenuste – nt sõiduki registreerimiseelne kontroll ja teooriaeksamid – paremaks ajajuhtimiseks nii kliendi kui teenindusbüroo vaates.

„Kuressaare teenindusbüroo toimingutest moodustavad lõviosa ehk 80 % sõiduki registreerimiseelne kontrolli toimingud. Kuna registreerimiseelset kontrolli ei saa sooritada e-teeninduses, pakume seda teenindusbüroos kõigil viiel päeval eelbroneeringute alusel,“ ütles Transpordiameti piirkonna juht Annely Noobel. „Soovitame klientidel kasutada võimalusel registreerimiseelsete toimingute jaoks just esmaspäeva, kolmapäeva ja reedet, sest siis on teenindajad keskendunud ainult nendele ning

teenindus kindlasti kiirem ja sujuvam. Vastavalt klientide vajadusele saame paindlikult lisada juurde registreerimiseelset kontrolli ja teooriaeksami läbiviimiseks eelbroneeritavaid aegu.“

Klientide kohapealse ooteaja vähendamiseks ning arvestades COVID-19 olukorraga, teenindatakse kolmel tööpäeval – esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel – kliente ainult eelnevalt broneeritud aja alusel. Samuti vastavad kliendi teenindajad neil päevadel klientide kirjalikele pöördumistele, kuid teenindussali ilma eelneva broneeringuta sisseastumise võimalust neil päevadel ei ole. Eelbroneeringuid saab teha Transpordiameti kodulehel broneering.transpordiamet.ee

Teisipäeval ja neljapäeval on Kuressaare teenindussaal avatud ning teha saab kõiki toiminguid –

ka neid, mida eelbroneeringu alusel pakutakse ülejäänud päevadel. Muidugi saab klient ka teisipäevaks ja neljapäevaks aega broneerida ning seda kõikide toimingute tegemiseks.

Transpordiameti e-teeninduses saab vaadata enda juhtimisõigust tõendavate dokumentide andmeid ja teha nendega toiminguid. Lisaks

saab vaadata nii maismaasõidukite andmeid, teha nendega omaniku vahetuse ja registri toiminguid. Viimati lisandusid e-teenindusse väikelaevade ja jettide andmed ja võimalus vormistada omanikuvahetus.

Märtsikuu jooksul kolib Kuressaare teenindusbüroo uude asukohta, aadressil Pärna 6 Kuressaare.

Transpordiameti Kuressaare teenindusbüroo töökorraldus alates 14. veebruarist 2022

Registreerimiseelne kontroll ning teooriaeksamid:

E-R, kell 9.00 – 17.00

E-R teenindamine ainult eelbroneeringute alusel

Aja broneerimine broneering.transpordiamet.ee

Kõik muud teenused:

T ja N kell 9.00 – 17.00; lõuna kell 12.00 – 12.30

Teenindamine nii eelbroneeringute alusel kui ilma broneeringuta

Aja broneerimine broneering.transpordiamet.ee

NB! Teenuseid (v.a registreerimiseelne kontroll ja teooriaeksam) saab kasutada ka e-teeninduses.

Energiakulude hüvitamine

Muhu Vallavalitsus võtab alates 17. jaanuarist vastu energiakulude hüvitamise taotlusi. Toetust saavad taotleda vähekindlustatud üksikisikud või pered.

Perelele hüvitatakse 80 % arvetel toodud energia koguhinna osast, mis ületab elektril 120 eurot/MWh (12 s/kWh), gaasil 49 eurot/MWh (4,9 s/kWh) ning kaugküttel alates 78 eurot/MWh (7,8 s/kWh).

Pere kvalifitseerub toetuse saajaks, kui netosissetulek jääb alla mediaantaseme piiri. Seda arvestatakse pere ühe inimese kohta 1126 eurot kuus, iga järgmise vähemalt 14-aastase leibkonnaliikme kohta on sama summa kaaluga 0,5 ja alla 14-aastased lapsed kaaluga 0,3.

Sissetulekute hulka arvatakse: palgatulu, sh välismaalt saadud palgatulu; ettevõtlustulu; kasu vara võõrandamisest; renditulu ja litsentsitasud; intressid ja dividendid; pensionid, stipendiumid, toetused, preemiad ja hasartmänguvõidud; kindlustushüvitised ja väljamaksed pensionifondist; madala maksu-määraga territooriumil asuva juriidilise isiku tulu; saadud elatisraha.

NB! Kes maksavad elatist, neil arvatakse sissetulekutest elatist raha maha.

Sissetulekute hulka ei arvata:

- riigi või omavalitsuse makstud ühekordsed toetused (nt sünnitoetus, matusetoetus, jõulutoetus jne);

- omavalitsuse õigusaktide kohaselt pere sissetulekust sõltuvaid või konkreetse teenuse kulu kompenseerimiseks määratud omavalitsuse poolt makstud perioodilisi toetusi (nt lasteaias ja koolilõuna toetus, lasteaias kohamaksu toetus, lapsehoiuteenuse toetus jne);

- puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstud toetusi (va puudega vanema toetus);

- riigi tagatisel antud õppelaenu;

- tööturuteenuste ja toetuste seaduse alusel või struktuuritoetuste vahenditest makstud stipendiumi ning sõidu- ja majutustoetust;

- õppetootuste ja õppelaenu seaduse alusel makstud põhitoetust, vajaduspõhist eritoetust, vajaduspõhist õppetootust ja õppeasutuse moodustatud eritoetuse fondi vahenditest makstud toetust;

- töist sissetulekut, mille on saanud põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppe tasemeõppes õppiv keskerihariduse laps kuni 19-aastaseks saamiseni või pärast 19-aastaseks saamist kuni jooksva õppeaasta lõpuni või õpilase kooli

nimekirjast välja arvamiseni;

- õppimist ja töötamist soodustavaid stipendiume ning toetusi;

- konkreetse kulu või kahju katmiseks saadud hüvitisi (konkreetses asja purunemise/kadumise/hävimise korral selle sama asja asendamiseks makstud hüvitis);

- lähedastelt toimetuleku parandamiseks saadud rahalisi toetusi ja kingitusi.

Vajalikud dokumendid toetuse taotlemiseks:

- andmed perekonnaliikmete sissetulekute kohta, sh tõendid makstud elatise ja täitemenetluses kinni peetud summade kohta nende olemasolu korral, ning põhjendatud juhul vallavalitsuse nõudmisel kontrolli teostamiseks ka asjakohased pangakontode väljavõtted perioodi kohta, mille kulude katmiseks toetust taotletakse;

- eluruumi energiatarbimist tõendavad dokumendid (arved) energia liigi kohta, mille kulude katteks toetust taotletakse (elekter, gaas ja/või kaugküte);

- tõendid, et tegemist on taotleja ja tema perekonna tegeliku elukohaga, kui nende alaline või peamine elukoht erineb rahvastikuregistrisse kantud elukohast (nt üürileping, omaniku kinnitus vm);

- kui eluruumi kasutatakse osaliselt ettevõtluseks ja osa energiatarbimise kuludest on ettevõtlusega seotud, esitatakse koos arvega ettevõtlusega seotud kulude osakaal.

Kuidas toimida, kui puudub

vajalik arve?

Kui energiaettevõtetal on ise-teeninduskeskkonnad, siis on võimalik arved sealt alla laadida või paluda, et energiaettevõtte saadaks arve uuesti.

Kui kaua taotlust menetletakse, millal laekub toetus arvele?

Taotlust menetlev ametnik kontrollib taotleja vastavust tingimustele, arvutab välja toetuse suuruse ning teeb toetuse maksmise või maksmata jätmise otsuse 35 tööpäeva jooksul, arvates kõigi vajalike dokumentide saamisest taotlejalt. Vallavalitsus kannab toetuse üle taotleja soovitud arvelduskontole seitsme tööpäeva jooksul, arvates positiivse otsuse tegemisest.

Taotluse esitamiseks:

- Salvesta taotlus oma arvutisse, täida ning saada see digitaalkirjastatuna koos vajalike lisadokumentidega aadressil sotsiaal@muu.ee

- Prindi taotlus, täida see käsitsi ning ja saada koos vajalike lisadokumentidega Vallamaja, Liiva küla 94701, Muhi vald.

- **eelneval kokkuleppel** (tel 5664 6773 või sotsiaal@muu.ee) on võimalik täita taotlus valla sotsiaalhooniku juures Sinilinnu krt 12, Liiva küla.

Täiendavate küsimuste korral palun pöörduge Muhi valla sotsiaalhooniku poole – Anneli Tõru, 56646773, sotsiaal@muu.ee

Täistekst kodulehel muu.ee

22. veebruar kl 10 Kinohommik ja **25. veebruar kl 19** Kinoõhtu filmiga „**SOO**“ **Hellamaa Külakeskuses**, pilet 4 eurot.

Tööde saatmise tähtaega on pikendatud 10. veebruarini

JUHAN SMUUL 100 **Liiva Raamatukogu kuulutab koostöös
Muhu Muuseumiga välja
Juhan Smuuli 100. sünniaastapäevale
pühendatud
LUULEKONKURSI**

Žürii hindab töid kolmes rühmas: Muhu PK 3.-6.
klasside õpilased, Muhu PK 7.- 9. klasside
õpilased ning teised osalejad.
Kõikidele osalejatele väike meene!
Iga rühma kolm parimat saavad autasustatud
Rahva Raamatu kinkekaartidega. (I koht – 50€
kinkekaart, II ja III koht 20€ kinkekaart)
Autasustamine toimub 19. veebruaril
Muhu Muuseumis.
Parimad tööd avaldame nõusoleku korral
ajalehes „Muhulane“.

Märksõnad: Juhan Smuul, Koguva küla, meri,
kalapüük.
Võistlustööd palume saata: liivark@muhi.ee või
Liiva raamatukogu postkasti.
Tööle lisada kindlasti juurde autori nimi,
kontakt ja klass.

Tööde esitamise tähtaeg on 10. veebruar 2022.a.

MUHU MUUSEUM **LIIVA RAAMATUKOGU**

Keskonnaministeerium toetab
Väikese väina tammiavade rajamist,
vt 26. jaanuari Saarte Hääli.

Muhu murdesõnastiku aadress:
muhu.rehepapp.com/murre

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Pühapäev, 13. veebruar kl 14
jumalateenistus armulauaga
(kirikus).

Teenimatu arm - Me ei heida oma
anumisi Su palge ette mitte oma
õiguse pärast, vaid Sinu suure
halastuse pärast! Tn 9:18

Pühapäev, 27. veebruar kl 14
jumalateenistus armulauaga
(kirikus).

Jumala armastuse ohvritee -
Vaata, me läheme üles Jeruusalema
ja seal viiakse lõpule kõik see,
mis prohvetid on kirjutanud Inimese
Pojast! Lk 18:31

Värsked teated kodulehel muhu.eelk.ee

Koguduse õpetaja Hannes Nelis
Tel. 529 1881, e-post:
hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

Rinsi Neitsi Maria Kaasani
Pühakuju kogudus

12. veebruaril kl 10 Jumalik
liturgia.

Hellamaa ülemapostlite Peet-
ruse ja Pauluse kogudus

19. veebruaril kl 10 Jumalik
liturgia.

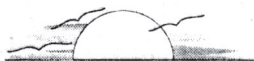
Teenib preester Toivo Treima,
tel 5635 0051; toivo@eoc.ee

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkus

24. jaanuaril 90-aastane **Helga Tammik**.

Tunneme kaasa omastele!

Paastukuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Natalia Tamm	98 (3.3)
Herberdt Oidekivi	92 (25.3)
Virve Saarik	90 (24.3)
Helju Tuulik	88 (1.3)
Mihhail Hobuskoppel	88 (18.3)
Milvi Oidekivi	88 (26.3)
Meeli Oidekivi	87 (2.3)
Aivo Kabur	86 (7.3)
Alma Lõhmus	85 (11.3)
Lembi Saat	84 (23.3)
Virve Väärtnõu	84 (26.3)
Agu Kaljuste	82 (1.3)
Rein Kaur	82 (3.3)
Hilja Vapper	81 (4.3)
Rein Ärm	81 (11.3)
Jüri Vapper	80 (5.3)
Uno Aavik	80 (31.3)
Maive Maripuu	75 (21.3)
Ants Tuulmägi	75 (25.3)

Jaan Kesküla	65 (7.3)
Toomas Saarest	65 (10.3)
Imbi Linna	65 (22.3)
Tiit Ülem	65 (29.3)
Peeter Heinat	60 (5.3)
Tiina Ots	60 (8.3)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku
anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte
algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Soovid osta -
müüa kinnisvara
või vajad hüva
nõu?

Võta ühendust: **Lauri Kolk**
Tel: +372 5191 2950,
lauri@adrem.ee

www.adrem.ee

Kõige ülevaatlikum info Mu-
humaa kinnisvarast! Adrem Kin-
nisvara tegutseb Saare maakonna
kinnisvaraga juba aastast 2002!

* Ostan maatüki Muhumaaal
Pädate kandis. Vaatan üle kõik
pakkumised. Tel 5080065.

* Ostan korteri, maja või äripinna
Muhu saarel. Telefon 512 3086.

avatud N, R, L kl 10 – 15.
Tel 5348 9445 Mare.

Ostame

- raieõigust
- kasvavat võsa ja raiejäätmeid

Pakume

- võsaloikust giljotiiniga
- raie teenust
- küttepuid

Võtame rendile heinamaad.

Hind sõltuvalt maa seisukorrast alates 65€/ha.

info@muhuvarahaldus.ee www.muhuvarahaldus.ee tel 53536365

Keskonnainvesteeringute Keskus (KIK) kutsub kuni 20. veebruarini
Negavati roheideede konkursil osalema 18–30-aastaseid lennukate mõtetega
noori. Konkursile on oodatud kõiksugused maailma paremaks muutvad ideed.
Vt www.kik.ee/et/artikkel/aeg-tegutseta-negavatt-huppelaud-roheideede-elluviimiseks

Märtsi Muhulase materjalid on teretulnud 28. veebruari õhtuni.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 5228 929, e-post: muhulane@muhi.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhi.ee/muhulase-arhiiv
Trükkitud Saaremaa Trükikoda 420 eks.
Hind 50 euro senti